

Indtægts-Bilag I.

Domainerne og de Domainebestyrelsen underlagte Eiendomme.

I) At det Regjeringens Bestyrelse underlagte Jordegods ikke giver saa stort et Udbytte som det vilde give, dersom det blev bestyret af private Giere, er almindeligt antaget, og bekræftes ved at betragte det i Finantsloven beregnede Overskud for Domainerne, især naar man nærmere undersøger, hvorledes en Del af dette Overskud udkommer. Omtrent 51,000 Rbd. skyldes forventet Salg, navnlig af Gaarde til Arvesæfte; de overordentlige Skatter, som kunne ventes, ere ikke tagne med i Beregning; heller ikke ere enten Omkostningerne ved Overbestyrelsen bragte i Anslag, eller den Del af visse Amtsforvalteres Lønning, der maa antages at tilfalde dem, fordi de tillige ere Godsforvaltere. Tvoies hertil, at Frederiksbærks Fabrikker ikke kunne regnes med til det kongelige Jordegods, saa kommer man til den Slutning, at det egentlige Overskud af det til Domainerne henhørende Jordegods for det kommende Aar neppe bør anslaaes høiere end til omtrent 150,000 Rbd., en Sum, der ikke kan siges at staae i det rette Forhold til Værdien af dette betydelige Gods.

Efter Udvalgets Mening ligger Aarsagen hertil i, at Staten som Jordegods-eier ikke kan bringe saa stort et Udbytte tilveie som den private Mand, og Følgen heraf er, at Staten ikke kan benytte nogen bedre Fremgangsmaade end at sælge Godsset, naar gunstig Leilighed tilbyder sig. For en stor Del og, man maa tilføie, for den vigtigste Del af Godsset er denne Finantsoperation allerede i fuld Gang, idet Fæstegaardene bortsalges til Arvesæfte i Overensstemmelse med det kongelige Rescript

af 1ste Juli 1846. Men der er andre Dele af Godsset, ved hvilke Bestyrelsen ikke synes at være betænkt paa at følge den samme Fremgangsmaade; i denne Henseende fremhæves især de større Forpagtergaarde og Hovebgaarde, som findes paa adskillige Godser. Disse synes der for Tiden saa lidt at være Tanke om at sælge, at der i de skrevne Underbilag til Domainebudgettet endog paa flere Steder er antydet den Hensigt at forlænge de nærværende Forpagtningstrakter uden foregaaende Forpagtningssauktion, en Forholdsregel, som Udvalget ingenlunde finder anbefalelsesværdig, men hvorom det ikke kan foreslaae Thinget at fatte nogen Beslutning, da Spørgsmaalet ikke foreligger Thinget til Afgjørelse. Det er endvidere ikke undgaaet Udvalgets Opmærksomhed, at et saadant Salg ei vilde kunne finde Sted uden dertil ved Lov givne Bemyndigelse; men det holder sig for overbevist om, at Rigsdagen vil findes aldeles beredvillig til at vedtage dertil sigtende Lovforslag.

En lignende Bemærkning maa gjøres med Hensyn til flere mindre Gaardspladse og Huslodder, som findes paa nogle Godser og der bortleies. Disse synes passende at kunne bortsalges; det Samme gælder om de ved Soers Udtørring, Inddæmning o. s. v. indpundne Arealer.

Af det skrevne Underbilag sees, at en liden Eiendom ganske uylig er bortforpagtet til en af de højeste Embedsmænd i selve Domainebestyrelsen, og at den samme Embedsmand optræder som Forvalter ved et af Godserne imod Bederlag. Sagen har kun en høist ubetydelig Bengeværdi, men Udvalget kan for Princippet skyld ikke tilbageholde den Bemærkning, at et saadant Forhold ikke bør finde Sted i en velordnet Domainebestyrelse.